

Raadsvergadering
22 februari 2018

Agendanummer

Onderwerp
Plan van aanpak kerngericht werken en overheidsparticipatie

Steenbergen; 23 januari 2018

Aan de raad,

1. Inleiding

Dit voorstel gaat over het 'Plan van aanpak kerngericht werken en overheidsparticipatie'. Dit plan van aanpak is de beloofde uitwerking van het onderdeel 'Kerngericht werken en overheidsparticipatie' uit de 'Kaderstelling kwaliteitsimpuls welzijnswerk Steenbergen. Van gemeente tot gemeenschap:kerngericht werken en overheidsparticipatie', welke uw raad op 4 september 2017 heeft vastgesteld. Er is voor gekozen om dit plan van aanpak los te koppelen van het 'Plan van aanpak kwaliteitsimpuls welzijnswerk', omdat de reikwijdte van het kerngericht werken en overheidsparticipatie breder is dan alleen het sociale domein. Desondanks is er sterke samenhang tussen de twee plannen, zoals daarin ook uitvoerig staat beschreven. De bijbehorende notitie heeft een driedelig doel:

- Informeren van uw raad over de uitwerking van de in september behandelde kaderstelling;
- Besluitvorming van uw raad over de inhoud van het plan van aanpak Kerngericht werken en overheidsparticipatie;
- Uw toestemming verkrijgen tot uitvoer van het plan van aanpak Kerngericht werken en overheidsparticipatie

Dit plan van aanpak bestaat uit twee onderdelen. In het eerste onderdeel *Wat gaan we doen?* starten we met het uitleggen wat het is dat we willen gaan doen in dit plan van aanpak, en wat we er mee willen bereiken. Hierin wordt uitgelegd wat kerngericht werken en overheidsparticipatie inhoudt, wat de functie van de kwartiermaker is, wat dit plan van aanpak voor de gemeente als organisatie betekent, en wat we qua communicatie van plan zijn. Het gaat hier dus om wat we gaan doen, en waarom. In het tweede onderdeel *Hoe gaan we het doen?* wordt vervolgens uitgewerkt hoe de deze zaken willen gaan doen. Wat gaat de kwartiermaker bijvoorbeeld precies doen, hoe richten we het initiatievenfonds in, en hoe pakken we de communicatie concreet aan. Hier gaat het er dus om *hoe* we het gaan doen. Het tweede onderdeel *Wat gaan we doen?*, is dus de praktische uitwerking van het eerste onderdeel. Naast deze twee onderdelen zijn er een aantal bijlagen opgenomen, waaronder het functieprofiel en de opdracht voor de kwartiermaker, een financieel overzicht, en een eerste voorstel voor een nieuw initiatievenproces. In de tekst wordt waar nodig verwezen naar de desbetreffende bijlagen.

2. Achtergrond

Het kerngericht werken en overheidsparticipatie maakt onderdeel uit van de kwaliteitsimpuls welzijnswerk. Dit traject is aanvankelijk met SWOS in 2016 ingezet, met als doel een anders georganiseerd welzijnswerk met een strategische partner waar een duidelijke opdrachtgever-opdrachtnemersrol mee overeengekomen kan worden. Dit leidde tot het besluit van het college van B&W

op 13 december 2016 om het welzijnswerk tijdelijk zelf uit te voeren. Op basis van een raadsbreed aangenomen motie op 26 januari 2017, droeg u ons op om opnieuw in gesprek te gaan met SWOS om te bezien of er per 1 januari 2019 een nieuwe organisatie vormgegeven kon worden. Hierbij wilde uw raad uitdrukkelijke tijdig geïnformeerd worden en zo veel mogelijk de financiële consequenties voor de begroting inzichtelijk krijgen.

Deze gesprekken zijn gevoerd en hebben in maart 2017 geleid tot een convenant tussen SWOS, stichting Vraagwijzer, WijZijn Traverse Groep en de gemeente. Uw raad is hier via een raadsmededeling van op de hoogte gesteld. In samenwerking met zowel de werknemers als de bestuurders van SWOS, stichting Vraagwijzer en WijZijn Traverse Groep is in de periode maart 2017 t/m augustus 2017 gewerkt aan de uitwerking van het convenant, wat heeft geleid tot bestuurlijke, inhoudelijke en financiële kaders. Deze kaders zijn samengebracht in de Notitie Kaderstelling kwaliteitsimpuls welzijnswerk Steenbergens Van gemeente naar gemeenschap: kerngericht werken en overheidsparticipatie, die we in de oordeelsvormende vergadering van 4 september 2017 aan u hebben voorgelegd.

Na een positief oordeel van uw raad op 4 september is begonnen aan de uitwerking van de kaderstelling tot een plan van aanpak. Hierbij is gekozen om de twee onderwerpen uit de kaderstelling, de kwaliteitsimpuls welzijnswerk en het kerngericht werken/overheidsparticipatie, te splitsen en voor beide een apart plan van aanpak te maken. Hoewel de twee onderwerpen sterk met elkaar samen hangen, zijn ze dusdanig verschillend en uniek dat ze aparte uitwerking behoeven. Voor u ligt het plan van aanpak Kerngericht werken en overheidsparticipatie. In dit plan van aanpak wordt uitgewerkt hoe in 2018 uitvoering zal worden gegeven aan de kaders uit de kaderstellende notitie kwaliteitsimpuls welzijnswerk, met als doel het opzetten van een gedegen systeem van kerngericht werken en overheidsparticipatie. Door het kerngericht werken en het stimuleren van burgerinitiatieven willen we een betere leefbaarheid creëren en daardoor gelukkigere inwoners (meer welzijn voor onze inwoners). Betere leefbaarheid en gelukkigere inwoners zijn meer betrokken, kennen over het algemeen meer tevredenheid en zijn vanuit de betrokkenheid die ze ervaren in de buurt, familie en sociaal netwerk ook (langer) gezonder en veerkrachtiger.

3. Overwegingen

Wat willen we bereiken met het kerngericht werken en overheidsparticipatie

Overheidsparticipatie en kerngericht werken maken onderdeel uit van deze bredere vernieuwingsslag in het welzijnswerk. Enerzijds kunnen we op deze manier de leefbaarheid, veiligheid en sociale betrokkenheid in de kernen verbeteren, maar anderzijds ook sociale initiatieven meer en beter faciliteren. Belangrijk hierbij zijn de sociale teams die in de kernen komen te werken. Deze professionals uit het sociale domein zullen hun kern en de mensen daarin leren kennen en daarmee doelgericht en persoonlijker kunnen werken. Door ook de samenwerking met de fysieke wijkteams aan te gaan, ontstaat er een breed netwerk en een compleet overzicht van de situatie en de behoeftes van een kern. Door de intensievere samenwerking tussen de spelers in de kernen, de wijkteams en de gemeente, kan vervolgens ook naar oplossingen en verbeterpunten worden gezocht (waar nodig in samenwerking met overige partners). Hiermee geven we uitvoering aan de titel van het collegeprogramma: 'Van gemeente naar gemeenschap'.

Hoe is het nu?

In de zomer van 2017 hebben we kaders opgesteld voor het kerngericht werken en overheidsparticipatie, welke we in september van dat jaar aan u hebben aangeboden. Sindsdien is gewerkt aan de uitwerking van de kaders tot een plan van aanpak. Hiervoor is in andere, soortgelijke gemeenten informatie en expertise ingewonnen. Daarnaast is er contact gezocht met de provincie, in het kader van het programma 'Sociale Veerkracht'. Ook met de dorpsraden is al meermaals overleg geweest, om hen te informeren en mee te nemen in dit proces. De dorpsraden hebben zich allemaal positief geuit over de voorliggende plannen.

Uitgangspunten voor kerngericht werken en overheidsparticipatie

- We willen een zo groot mogelijke participatie van inwoners, in meedenken en meedoen
- Kerngericht werken is een manier van werken, waarbij samenwerken in en tussen de kernen centraal staat
- Dorpsraden kunnen een belangrijk(ere) rol spelen bij het kerngericht werken en overheidsparticipatie, en staan hier ook positief tegenover
- Overheidsparticipatie is domeinoverstijgend en vraagt om een verbinding tussen het fysiek en sociaal domein
- Inbedding van kerngericht werken vraagt zowel tijd, energie als middelen

Wat hebben we nodig om dit plan van aanpak uit te voeren?

Bij goedkeuring van dit plan van aanpak, wordt zo snel mogelijk begonnen met het werven van de kwartiermaker: een aanjager die zowel intern als extern verbindingen legt, het nieuwe systeem laat landen en een initiatievenproces opzet en hier proactief in handelt. Deze positie is in de op 4 september door uw raad goedgekeurde Kaderstelling Kwaliteitsimpuls Welzijnswerk al geïntroduceerd. Deze kwartiermaker speelt een kernrol in een groot deel van het voorliggende plan van aanpak en de werving van deze persoon is dan ook hoofdprioriteit. Opdracht en functieomschrijving van de kwartiermaker zijn als bijlage toegevoegd aan het plan van aanpak. De kwartiermaker wordt aangesteld voor een periode van 3 jaar. De kosten worden geraamd op €55.000,- per jaar.

Tot dat de kwartiermaker geworven is, kunnen er al voorbereidende stappen worden gezet. Zo dienen de bijeenkomsten met de dorpsraden voortgezet te worden om hun enthousiasme vast te houden en al voorbereidend werk te doen voor de eerste initiatieven die we in 2018 in de kernen willen gaan uitvoeren. Daarnaast dient de continue aansluiting bij de voortgang van de kwaliteitsimpuls bewaard te worden.

Na goedkeuring van dit plan van aanpak gaat de kwartiermaker direct na zijn aanstelling aan de slag met het opzetten van een nieuw proces voor het behandelen van burgerinitiatieven. In dit proces, waarvoor een voorstel is gedaan in het plan van aanpak, ligt de nadruk op persoonlijk contact, eenvoud, snelheid en integraal werken. Besluitvorming voor stimuleringsbijdragen aan burgerinitiatieven komt voor bedragen tot € 5.000,- bij de kwartiermaker te liggen, voor bedragen daarboven ligt de besluitvorming bij het college. De kwartiermaker moet hiervoor gemandateerd worden door een collegebesluit. De kwartiermaker zal een subsidieregeling en een aanvraagformulier voor stimuleringsbijdragen opstellen. Uw raad wordt ieder kwartaal door het college geïnformeerd over de toegekende stimuleringsbijdragen. Deze nieuwe manier van werken omtrent initiatieven betekent dat de huidige verordening omtrent burgerinitiatieven (Verordening Burgerinitiatief 2003) ingetrokken dient te worden. Om deze burgerinitiatieven te kunnen bekostigen wordt een initiatievenfonds gevormd. In 2018 wordt hiervoor een 'startbedrag' van €100.000 beschikbaar gesteld en daarna structureel €50.000,-

Voor het burgerpanel is nog een extra budget nodig. Dit betreft een eenmalig bedrag van € 3.950,- voor de opbouw, opzet en implementatie en een structureel bedrag van maandelijks € 295,- (jaarlijks € 3.540,-) aan abonnementskosten. Aangezien pas begonnen kan worden met de opstart en implementatie na de goedkeuring van dit plan van aanpak, worden in 2018 waarschijnlijk 10 maanden abonnementskosten, ad € 2.950,-, in rekening gebracht. De kostenraming voor het burgerpanel in 2018 komt hiermee op €6.900,-. Voor het geval dat zich toch nog enige onverwachte kosten aandienen, wordt een budget van €8.000,- gevraagd.

Om een succes te maken van het kerngericht werken en overheidsparticipatie, is een cultuuromslag nodig binnen de ambtelijke organisatie. Dit wordt een van de kerntaken van de kwartiermaker. Deze beoogde cultuuromslag, die wordt uitgewerkt in het plan van aanpak, sluit direct aan op het organisatie ontwikkelingstraject wat de gemeente Steenberghe is ingegaan. Deze ontwikkeling, alsook de stap naar het kerngericht werken, dragen in zichzelf al sterk bij aan de beoogde cultuuromslag.

In het plan van aanpak wordt het burgerpanel genoemd. Vanwege de nadruk die we leggen op het oplossen van de vragen en behoeften van inwoners en kernen, gaan we nadrukkelijk werken met

wederzijdse communicatie. Om werk van te maken van wederzijdse communicatie met de inwoners (van monoloog naar dialoog), willen we gaan werken met een burgerpanel. Dit is een systeem om inwoners te betrekken via digitale enquêtes, polls en forumdiscussies (waar nodig natuurlijk aangevuld met verdieping door het voeren van face-to-face gesprekken en bijeenkomsten). Langs dit medium kunnen we een zo helder mogelijk beeld krijgen van wat er leeft en speelt in de kernen, en vergroten we de persoonlijke inspraak(mogelijkheden) van de inwoners.

4. Middelen

De gevraagde middelen voor het kerngericht werken en overheidsparticipatie vallen onder het financiële kader van de kwaliteitsimpuls welzijnswerk, welke op 4 september 2017 door uw raad zijn goedgekeurd. Daarnaast vragen we voor 2018 een totaal budget van €8.000,- voor de aanschaf, implementatie en abonnementskosten voor het burgerpanel. Een financieel overzicht voor dit plan van aanpak is te vinden in bijlage 7 van het plan. Het gaat hierbij om €113.000,- incidentele kosten over 2018, en €55.000,- incidentele kosten over zowel 2019 als 2020.

Op 4 september 2017 is door uw raad ingestemd met de 'Notitie Kaderstelling kwaliteitsimpuls welzijnswerk Steenberg. Van gemeente naar gemeenschap: kerngericht werken en overheidsparticipatie.' De financiële kaders zijn in bijlage C van deze notitie kaderstelling opgenomen. Voor de kwartiermaker is hiervoor op jaarbasis € 55.000,- geraamd. Dit betreft een tijdelijke formatie voor een periode van 3 jaar. Deze kosten kunnen worden gedekt ten laste van de algemene reserve.

In het nieuw te vormen initiatievenfonds zal in 2018 een startbedrag van €100.000,- worden gestort en de jaren daarna structureel €50.000,-. Deze structurele storting wordt gedekt uit de reeds in de begroting opgenomen raming voor burgerinitiatieven in het groen. Het eenmalige benodigde bedrag van €50.000,- in 2018 kan worden gedekt ten laste van de algemene reserve.

De kosten betreffende het burgerpanel, ad €8.000,- voor 2018 kunnen gedekt worden ten laste van onvoorziene uitgaven. Met de structurele kosten vanaf 2019, ad. €3.540,- zal bij de perspectiefnota 2018 rekening worden gehouden.

Daarnaast wordt er binnen het kerngericht werken gebruik gemaakt van het de incidentele en structurele budgetten voor deskundigheidsbevordering en communicatie, zoals opgenomen in het financieel kader (bijlage C) van de Kaderstelling kwaliteitsimpuls welzijnswerk Steenberg. Deze posten zijn gedeeld met de bredere Kwaliteitsimpuls Welzijnswerk en zijn opgenomen in het financiële overzicht van het Plan van Aanpak Kwaliteitsimpuls Welzijnswerk. Het gaat hierbij om de volgende bedragen:

Communicatie	- €10.000,- (structureel)
	- €15.000,- (Incidenteel)
Deskundigheidsbevordering	- €12.000,- (structureel)

5. Risico's

- Burgerinitiatieven zullen altijd een bepaald risico met zich meebrengen. Initiatiefnemers kunnen afhaken, enthousiasme kan vervagen en goedbedoelde plannen kunnen hun doel ongewild voorbij schieten. Dit kan betekenen dat bepaalde initiatieven onverwacht niet tot (complete) uitvoer komen, en dat de door de gemeente gedane investering (vooral in uren) zich niet altijd uitbetaald. Er dient binnen overheidsparticipatie altijd rekening te worden gehouden met een ingecalculerd verlies.
- Binnen het kerngericht werken kan het directe contact en hechte samenwerking bij initiatieven betekenen dat de gemeente eerder direct aansprakelijk gesteld kan worden. Dit betekent dat de kans op aanspraak op de aansprakelijkheidsverzekering toeneemt.

- De gemeente Steenbergen zal de komende jaren een grote organisatieontwikkeling doormaken. Het risico bestaat dat de gewenste omslag van het kerngericht werken zijn beslag niet optimaal krijgt door deze ontwikkelingen.
- Het slagen van het kerngericht werken en overheidsparticipatie is sterk afhankelijk van het functioneren van de kwartiermaker. Mocht deze niet naar behoeven functioneren of langdurig ziek worden, kan dit een risico vormen voor de uitvoer van dit plan van aanpak.

6. Communicatie/Aanpak

Communicatie is een essentieel deel van het voorliggende plan van aanpak en wordt er ook uitvoerig in behandeld. Enerzijds is continue wederzijdse communicatie een belangrijk middel binnen het kerngericht werken en overheidsparticipatie, anderzijds kunnen de beoogde plannen sterk bijdragen aan de beoogde verbetering van contact tussen gemeente en gemeenschap. Deze communicatie met onze inwoners kan en moet beter, waar dit plan van aanpak in voorziet.

Bij goedkeuring van dit plan van aanpak, gaat de kwartiermaker direct na zijn of haar aanstelling een communicatieplan opstellen om de inwoners van Steenbergen mee te nemen in de nieuwe ontwikkelingen. Het plan van aanpak bevat in de bijlage een aantal kaders voor dit communicatieplan.

Het genoemde burgerpanel kan een belangrijk instrument worden voor direct contact met de inwoners van onze gemeente. Dit heeft specifiek betrekking op het kerngericht werken en overheidsparticipatie, maar het staat de rest van de organisatie natuurlijk vrij om ook gebruik te maken van dit instrument.

Er is de afgelopen maanden meermaals contact geweest met de dorps- en stadsraden, om hen te informeren en bij de plannen te betrekken. Dit is door de raden als erg positief ervaren en ze hebben waardevolle input geleverd. De communicatie met de raden wordt in 2018 voortgezet.

7. Voorstel

1. In te stemmen met het plan van aanpak kerngericht werken en overheidsparticipatie;
2. Gedurende 3 jaar een bedrag van jaarlijks €55.000,- beschikbaar te stellen voor een kwartiermaker en deze kosten te dekken ten laste van de algemene reserve;
3. In te stemmen met de vorming van een initiatievenfonds en de eenmalige extra storting van € 50.000,- te dekken ten laste van de algemene reserve;
4. De genoemde kosten voor het burgerpanel ad € 8.000,- te dekken uit onvoorziene uitgaven.
5. De Verordening Burgerinitiatief 2003 in te trekken.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Steenbergen,
de secretaris

de burgemeester

M.J.P. de Jongh, RA

R.P. van den Belt, MBA